

Висновки. Вперше розроблена і впроваджена в практику діяльності племоб'єднань республіки централізована система оцінки бугаїв-плідників за якістю потомства дає змогу підвищити вірогідність визначення племінної цінності бугаїв способом застосування сучасних генетико-математичних методів і швидкодіючих ЕОМ, а також зосередити в одному методичному центрі важелі управління селекцією племінних бугаїв.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. *Антоненко В. И.* Алгоритм оценки племенной ценности быков с использованием ЭВМ //Каталог быков-производителей молочных пород, оцененных по качеству потомства за 1987 год. — К.: Урожай, 1989. — С. 3—10.
2. *Власов В. И., Зубец М. В., Антоненко В. И.* Организация сбора и подготовки входной информации для централизованной системы автоматизированной обработки данных оценки быков-производителей по качеству потомства //Каталог быков-производителей молочных пород, оцененных по качеству потомства за 1986 год. — К.: Урожай, 1988. — С. 22—30.
3. *Никоро З. С., Стакан Г. А., Харитонова З. Н.* Теоретические основы селекции животных. — М.: Колос, 1968. — 437 с.

Одержано редколегією 15. 07. 89

Изложены результаты применения современных генетико-математических методов и быстродействующих ЭВМ для централизованной оценки быков-производителей по качеству потомства, а также методика и алгоритм определения племенной ценности быков.

ISSN 0135-2385. Розведення та штуч. осіменіння великої рогатої худоби. 1991. Вип. 23
УДК 636.2.082

Н. Г. ГОРБАЧЕНКО, канд. с.-г. наук

Н. Н. ФЕДАК

НДІ землеробства і тваринництва зах. районів УРСР

РОЗВИТОК І ФОРМУВАННЯ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ У ТЕЛИЦЬ ЧОРНО-РЯБОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ ПРИ ІНТЕНСИВНОМУ ВИРОЩУВАННІ

Йдеться про дослід на телицях чорно-рябої породи та їх ровесницях напівкровних голштин×чорно-рябих помісах, в якому вивчали вплив різної інтенсивності вирощування (від народження до закінчення I лактації) на розвиток і формування молочної продуктивності.

Дослідження, проведені у племінних стадах Ленінградського, Московського та інших районів щодо впливу інтенсивності вирощування телиць на їхню наступну молочну продуктивність, та аналіз даних вітчизняної і зарубіжної літератури за останнє десятиріччя дають підставу зробити висновок, що інтенсивне вирощування телиць сприяє формуванню високої молочної продуктивності.

При цьому встановлено, що оптимальним строком плідотворного осіменіння тварин є досягнення ними не тільки відповідного віку, а й живої маси.

Мета наших досліджень — вивчення впливу підвищеного на 10—12 % проти норм ВІТу рівня годівлі телиць чорно-рябої породи та помісей з голштинами в процесі вирощування на їх ріст, розвиток, формування молочної продуктивності.

Методика досліджень. Тривалий дослід (від народження тварин до закінчення

І лактації) проведено в дослідному господарстві «Оброшине» НДІ землеробства і тваринництва західних районів УРСР. Для досліду методом груп-аналогів було сформовано 2 групи телиць чорно-рябої породи різних генотипів: I — контрольна, II — дослідна (по 22 гол в кожній). Теличок контрольної групи вирощували за нормами ВІТу, розрахованими на одержання живої маси 360—380 кг в 16—18-місячному віці. Тварин дослідної групи вирощували за нормами, на 10—12 % вищими від норм ВІТу, розрахованими на одержання такої ж живої маси в 15—16-місячному віці.

Після закінчення профілакторного періоду телиць кожної групи розподілили на 2 підгрупи: в контрольній в підгрупу А увійшли чистопородні чорно-рябі тварини, а в підгрупу А₁ — напівкровні голштини Чорно-рябі помісі. Таким же чином були розподілені телички дослідної групи: на підгрупи Б та Б₁.

Результати досліджень. За період вирощування (від народження до 9-місячної тільності) телиці з'їли відповідну кількість кормів (табл. 1).

1. Фактична кількість кормів, згодованих тваринам в середньому на 1 гол, кг по групах

Корми	Контрольна		Дослідна	
	А	А ₁	Б	Б ₁
Молоко:				
незбиране	349	350	373	375
збиране	1325	1326	1451	1451
Концкорми	620	603	691	694
Соковиті	4844	4887	5256	5309
Грубі	665	637	657	645
В тому числі сіно	468	467	482	490
Зелені	6116	6197	6695	6900
Кормових одиниць, кг	2894,7	2891,9	3149,1	3195,1
Перетравного протеїну, кг	306,6	307,3	333,6	337,3

Основними кормами в раціонах дослідних тварин були об'ємисті: сіно, соковиті й зелені, які за періодами вирощування становили за поживністю 41,4 % — до 6-місячного віку і 84,4 % — від 12 до 21 міс. Концентровані корми (в структурі раціонів за весь період вирощування) становили 18,95 % в дослідних групах.

Помірно підвищений рівень годівлі забезпечив плановий приріст живої маси телиць дослідної групи за періодами вирощування, а їх жива маса у 18-місячному віці становила 396,4 (Б) та 394,4 кг (Б₁), а в контрольній групі — відповідно 370,3 (А) й 380,5 кг (А₁). Оплата кормів приростами живої маси за 18-місячний період становила: 7,25—6,92 в контрольній і 7,19—7,26 к. од. на 1 кг приросту в дослідній групі.

Міжпородні відмінності щодо оплати кормів приростами живої маси були на рівні 7,25 (А) — 6,62 (Б) у чорно-рябих та 7,52 (А₁) — 7,26 (Б₁) у голштин Чорно-рябих помісей.

Щодо особливостей будови тіла, слід зазначити, що голштин Чорно-рябі первістки незалежно від рівня годівлі були більш рослі (на 1—2 см), перевершували своїх ровесниць за косою довжиною тулуба, глибиною, шириною й обхватом грудей. За іншими екстер'єрними промірами різниця між групами була не суттєвою.

Більш чітку уяву про будову тіла первісток різних генотипів, вирощених за різних рівнів годівлі, дають індекси будови тіла. Так, при інтенсивному вирощуванні первістки (А₁ і Б₁) мали індекс довгоногості вищий, ніж при помірному, що має важливе значення для машинного доїння. Міжпородні відмінності за даним індексом зареєстровані лише у тварин помірного рівня вирощування на користь помісних. Помісні первістки мали більш витягнутий тулуб і вищий грудний індекс порівняно з

чорно-рябими ровесницями (А і Б). Індеси тазогрудний та збитості були вищими у чорно-рябих первісток. Різна інтенсивність вирощування корів-первісток суттєво впливала на формування їх молочної продуктивності й склад молока (табл. 2).

2. Молочна продуктивність корів-первісток по групах ($M \pm m$)

Показник	Контрольна		Б	Б ₁
	А	А ₁		
Надій, кг	3203±72,8	3367±73,1	3590±151,8	3725±168,5
У молоці міститься, %:				
жиру	3,58±0,05	3,69±0,10	3,79±0,05	3,78±0,07
білка	3,31±0,06	3,44±0,09	3,46±0,07	3,44±0,05
сухої речовини	12,45±0,22	12,14±0,25	12,47±0,19	12,38±0,13

Аналіз даних таблиці 2 свідчить, що незалежно від рівня годівлі корів-первісток при вирощуванні голштин-Хчорно-рябі помісі характеризувались вищими надоями порівняно з чорно-рябими ровесницями, хоч і без вірогідної різниці між підгрупами. Щодо впливу рівня годівлі на надої слід зазначити, що інтенсивно вирощені первістки (Б та Б₁) вірогідно перевищували своїх ровесниць (А й А₁). За вмістом компонентів у молоці суттєвої міжпородної різниці немає. Встановлено вірогідну різницю за вмістом жиру в молоці у чорно-рябих тварин (А і Б) в зв'язку з рівнем годівлі. За рештою компонентів різниця між групами не суттєва. Первістки різних генотипів відрізнялись також за показниками, що характеризують морфофункціональні особливості вим'я (табл. 3).

3. Характеристика первісток за морфофункціональними особливостями вим'я по групах ($M \pm m$)

Показник	Контрольна		Дослідна	
	А	А ₁	Б	Б ₁
Форма вим'я, %:				
ванно-, чашоподібна	87,5	100,0	88,9	100,0
округла	12,5	—	11,9	—
Проміри вим'я, см:				
глибина	23,7±0,75	25,3±0,44	25,7±0,95	26,5±0,60
довжина	31,4±0,91	33,0±1,08	33,8±1,45	35,1±1,25
ширина	28,0±0,60	28,9±0,54	29,7±0,95	30,9±0,78
обхват	100,4±2,59	106,2±1,87	103,7±3,47	106,6±2,57
Надоєно молока, кг	13,4±0,43	11,3±0,74	14,8±0,67	14,9±0,86
Швидкість видоювання, л/хв	1,056±0,03	1,110±0,04	1,171±0,03	1,191±0,03

Наявність незначної кількості первісток чорно-рябої породи (А і Б) з округлою формою вим'я не впливала на морфологічні особливості. Слід зазначити, що голштин×чорно-рябі первістки мали бажану форму вим'я, що характеризувалося більшими промірами довжини, глибини й обхвату порівняно з чорно-рябими ровесницями. У них був вищий добовий надій та швидкість видоювання, хоч і без вірогідної різниці між групами.

Висновки. Аналіз одержаних даних дає підставу вважати, що голштин×чорно-рябі первістки порівняно з чорно-рябими ровесницями мають вищий потенціал молочної продуктивності, який проявився в процесі інтенсивного їх вирощування. Первістки мали бажану форму вим'я, що впливало на швидкість видоювання. Остання має важливе значення при доїнні тварин на доїльних установках.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Вальдман Э. К., Идарант Х. А., Локк Э. О. Выращивание высокопродуктивных коров в Эстонской ССР // Выведение коров для молочных комплексов. — Таллинн, 1981. — С. 52—59.
2. Жебровский Л. С., Соминич Л. С., Иванова М. А. Влияние интенсивности выращивания телок и возраста первого отела на их последующую белкомолочность // Сб. науч. работ ВНИИ разведения и генетики с.-х. животных. — 1969. — Т. 2, вып. 15. — С. 64—73.
3. Парахин И. Интенсивное выращивание телок — путь к получению высокопродуктивных коров // Молоч. и мясн. скотоводство. — 1978. — № 5. — С. 11—13.
4. Поляков П. Е., Мозгалин А. Н. Выращивание высокопродуктивных молочных коров // Зоотехния. — 1988. — № 6. — С. 4—6.

Одержано редколлегією 04. 11. 89

Изложены результаты опыта на телках черно-пестрой породы и их сверстницах полукровных голштин×черно-пестрых помесей, в котором изучали влияние разной интенсивности выращивания (от рождения до окончания I лактации) на развитие и формирование молочной продуктивности.

ISSN 0135-2385. Розведення та штуч. осіменіння великої рогатої худоби. 1991. Вип. 23
УДК 636.22/28.034.265+034

Г. М. ГАВРИЛЕНКО, канд. біол. наук
УкрНДІ по племсправі в тваринництві

НАДІЙ І СКЛАД МОЛОКА ПОМІСНИХ КОРІВ, ОДЕРЖАНИХ ПРИ ТРИПОРОДНОМУ СХРЕЩУВАННІ

Викладено матеріали досліджень по оцінці молочної продуктивності помісей другого покоління, одержаних від схрещування напівкровних за голштинами корів з бугаями монбельярдської породи. Встановлено, що використання бугаїв монбельярдської породи на напівкровних за голштинами коровах веде до зниження надою і вмісту жиру в молоці.

Український тип червоно-рябої молочної породи створюють на основі схрещування симентальських корів і телиць з бугаями-плідниками спеціалізованих імпортованих порід худоби. Численні дані щодо молочної продуктивності напівкровних корів характеризуються приростом надою на 1000—1200 кг (симентали×червоно-рябі голштини) і 250—500 кг (симентали×монбельярди) без зниження вмісту жиру і білка в молоці. На сучасному етапі роботи одержано трипородні помісі з різними комбінаціями симентальської, червоно-рябої голштинської і монбельярдської порід. Для того щоб контролювати і прогнозувати наслідки роботи по створенню червоно-рябої